

Studentene har ikke tatt stilling i presidentkampen

Fremtidens psykologer er bekymret for utviklingen i psykisk helsevern. De lurer på hva Psykologforeningens presidentkandidater vil gjøre for foreningens 1300 studentmedlemmer.

TEKST

Øystein Helmikstøl

PUBLISERT 29. mai 2019

EMNER **Landsmøte; Psykologforeningen**

Norsk psykologforening

– Vi mener det er utelukkende positivt, både for valgprosessen og for foreningen, at flere kandidater nomineres til presidentvervet. Det stiller krav både til medlemmene, som må tenke over hva som er viktig for dem, og til kandidatene, som må tydeliggjøre hvilken politikk de står for.

Viktigst

Det sier leder Sebastian Gulbrandsen i Studentpolitisk utvalg i Norsk psykologforening. Utvalget har ifølge lederen ikke tatt stilling til hvilken presidentkandidat de støtter. Psykologforeningen velger ny toppleder på landsmøtet i høst.

– Vi er selvsagt spente på å høre hva kandidatene ønsker å gjøre for foreningens over 1300 studentmedlemmer.

– *Hva mener du er viktigste sak for presidenten å ta tak i, både for medlemmene generelt og studentmedlemmene spesielt?*

«- I dag er det ikke uvanlig å høre at profesjonsstudenter nærmest gruer seg til å skulle jobbe i det offentlige når de er ferdigutdannet.»

**Sebastian Gulbrandsen, leder
Studentpolitisk utvalg**

– Studentpolitisk utvalg er opptatt av at Psykologforeningen skal være en forening for alle sine medlemmer, inkludert studentmedlemmene. Det innebærer at alle tillitsvalgte, også presidenten, bør anse det som en naturlig del av sitt mandat å verne om og jobbe for studentmedlemmenes interesser, svarer Gulbrandsen.

Foreningens arbeid knyttet til vilkår for psykologer er selvfølgelig viktig også for studentmedlemmene, som skal ut i det samme arbeidslivet om få år. Samtidig finnes det problemstillinger som er særegne for profesjonsstudentene, understreker Gulbrandsen.

– Når opp mot 15 prosent av foreningens totale medlemsmasse er studenter, mener vi det er selvsagt at foreningen også må jobbe aktivt med disse problemstillingene.

Han påpeker at profesjonsstudiet er en seksårig fulltidsjobb, og at studiet danner grunnlaget for deres senere virke som psykologer.

– I tillegg til betydningen profesjonsstudiet har for psykologprofesjonen som helhet, er forhold knyttet til utdanningen svært viktige for foreningens studentmedlemmer, noe vi tydelig så under striden om internklinikkene ved Universitetet i Oslo (UiO), og i den pågående diskusjonen om internklinisk praksis ved NTNU. Foreningen bør derfor ha et klart fokus på utdanningen, som ivaretar studentens faglige utvikling og dannelsen av en sterk profesjonsidentitet.

VALGKOMITEENS KANDIDAT Håkon Skard kan bli Psykologforeningens neste president. Foto: Brian Cliff Olguin

Kandidatenes politikk

Psykologtidsskriftet har spurt presidentkandidatene Tommy Sotkajærvi og Håkon Skard om de kan si noe om sin politikk overfor foreningens studentmedlemmer, og hvordan de vil ivareta studentenes interesser.

– Det er to ting, svarer Sotkajærvi kontant.

Han utdyper:

– Det er for det første at kompetanse skal lønne seg. For det andre er det trygghet ved overgang til arbeidsliv.

Skard, som er valgkomiteens kandidat, sier at han er svært opptatt av å sikre kvalitet i profesjonsutdanningen, i tillegg til å jobbe for at nyutdannede skal få en god inngang til arbeidslivet.

– Dialog med universitetene, herunder RETHOS- prosjektet, dialog med studentene gjennom utvalg og møter og dialog med praksistilbydere er sentralt. Videre å sikre at nyutdannede får vilkår for veiledning, spesialisering og utvikling av egen kompetanse gjennom fokus på dette i møte med helsemyndigheter og gjennom tillitsvalgtapparat, sier Skard.

Sotkajærvi sier at han vil ivareta studentene gjennom tett dialog, søke innspill og samarbeid.

– De vet ofte hvor vinden blåser. I tillegg vil jeg fokusere på noen konkrete hjertesaker.

Sotkajærvis hjertesaker overfor studentene er:

*** Kompetanse skal tas på alvor og lønne seg.**

– Jeg vil at Psykologforeningen skal gå i dialog med relevante myndigheter om muligheter for studentlisensordning til psykologstudenter som har gjennomført sitt fjerde år i studiet. Vi har noen avtaler med enkelte store arbeidsgivere, men de som jobber i relevante jobber, er ofte kompetanse på billigsalg.

*** Implementere en «opsøkende praksis» hos tillitsvalgte, eventuelt gjennom tillitsvalgt-opplæringen.** Ekstra fokus på at yngre psykologer ofte er i en sårbar posisjon ved inngangen til arbeidslivet.

– De havner i dårlige avtaler og vikariater, der arbeidsgiver spekulerer i sentrale avtaler, spesielt knyttet til de avtalene som går på spesialisering eller veiledning. Yngre psykologer vil ikke være bråkmakere, og melder ikke til tillitsvalgt, som ofte ikke er oppmerksom på dette.

Det svekker faget, og gir utrygghet inn i arbeidslivet, mener Sotkajærvi.

– Dette tror jeg vi kan løse med at tillitsvalgte kartlegger og på eget initiativ tar opp med arbeidsgiver der avtaler ikke blir fulgt.

Han er spesielt opptatt av at nyutdannede skal ha veileder fra dag én.

– Mange yngre psykologer må vente på å få veileder enda de har krav på det. Vi må gi trygghet i arbeidslivet, motvirke relativisering av faget vårt og sikre kvalitetssikring av helsetjenestene, sier Sotkajærvi.

Lønn

Ved siden av studiene har mange profesjonsstudenter også deltidsjobber i psykisk helsevern, og Studentpolitisk utvalg mener at en stor andel av foreningens studentmedlemmer systematisk underbetales for den faglige kompetansen de bidrar med.

«- Helse Bergen har for eksempel i de siste to oppgjørene nektet overhodet å inkludere foreningens studentmedlemmer i lønnsforhandlingene»

Sebastian Gulbrandsen

Helt til de er ferdige med profesjonsstudiet lønnes mange ifølge Gulbrandsen som om de ikke hadde annen relevant utdannelse enn grunnskole.

– Helse Bergen har for eksempel i de siste to oppgjørene nektet overhodet å inkludere foreningens studentmedlemmer i lønnsforhandlingene, sier studentlederen.

Presidentkandidat Skard ser på dette som utfordrende.

– For studentene har åpenbart kompetanse, samtidig som de ikke har psykologkompetanse før studiene er ferdigstilt. Forhandlingsviljen er varierende i foretakene, men vi bør utrede muligheten for en forutsigbar avlønning for studentene.

Sotkajærvvi understreker igjen at dette er en av hans hjertesaker overfor studentene.

– Kompetanse skal tas på alvor, og det skal lønne seg. Jeg tror at en studentlisensordning kan være et mulig virkemiddel her, fordi det kan bidra til at vi får en sentral anerkjennelse av oppnådd fagkompetanse i løpet av studietiden, der lønn og betingelser selvfølgelig skal samsvare med denne kompetansen.

Avdelingssjef Britt Velsvik ved Bemanningssenteret i personal- og organisasjonsavdelingen ved Haukeland universitetssjukehus i Helse Bergen skriver i en e-post at de har samarbeid med Psykologforeningen om studentstillinger.

– Men siden rundt 2017 har det vært endringer i undervisningsopplegget i studiet med større krav til oppmøte på forelesninger som gjør at de har utfordringer med å gå i denne ordningen. Denne studentgruppen er derfor ikke tatt opp

«- Betalingen var som assistent, da det var assistentoppgaver de utførte.»

Britt Velsvik, avdelingssjef i Helse Bergen

siden 2017. Ordningen var veldig populær, skriver avdelingssjefen.

– Betalingen var som assistent, da det var assistentoppgaver de utførte.

Utenlandsstudenter

Mange medlemmer studerer i utlandet, ifølge studentleder Gulbrandsen.

– Vi forventer at foreningen fortsetter arbeidet med å sørge for en mer forutsigbar fremtid for dem, understreker han.

– *Hvordan vil du ivareta utenlandsstudentenes interesser, Skard?*

– Psykologforeningen har uttalt seg vedrørende politikk for utenlandsstudenter, innholdet i denne støtter jeg.

Skard mener det bør være større forutsigbarhet for studentene, med en forhåndsakkreditering og tilpasset lisensperiode.

– Det er store aktører som har interesse av å tilby utdanning til norske studenter i utlandet, dermed vil problemstillingen potensielt bare øke. Vi bør tilstrebe å få på plass forutsigbarhet raskest mulig.

Også Sotkajærvier sier at han er helt på linje med Psykologforeningens uttalte politikk for utenlandsstudenter:

– Vi trenger større forutsigbarhet og bedre kvalifiseringsløp for utenlandsstudenter som ønsker å bli psykolog i Norge.

PRESIDENTKANDIDAT Lokalavdelingen i Akershus vil ha Tommy Sotkajærvier som ny toppleder i Psykologforeningen. Foto: Fartein Rudjord

Bekymret

Fremtidens psykologer er ifølge lederen i Studentpolitisk utvalg også bekymret for utviklingen de mener å se i psykisk helsevern.

– I dag er det ikke uvanlig å høre at profesjonsstudenter nærmest gruer seg til å skulle jobbe i det offentlige når de er ferdigutdannet. Mange sier at de vil finne seg en jobb i det private så fort som mulig etter studiene, fordi de ønsker å hjelpe pasientene sine i tråd med psykologfaglige prinsipper heller enn politiske og byråkratiske styringshensyn uten faglig forankring.

Gulbrandsen karakteriserer utviklingen som skremmende – ikke bare for landets psykologer, men for den norske befolkning som helhet.

– Vi er derfor interessert i å høre mer om hvordan kandidatene mener at foreningen fremover kan jobbe enda bedre med å finne løsninger på disse problemstillingene. Det vil også være interessant å høre hva kandidatene mener er foreningens største utfordringer både på kort og lang sikt, og hvordan vi bør møte disse utfordringene, sier Gulbrandsen.

Beskrivelsen fra Gulbrandsen om studenter som gruer seg til arbeidslivet, er ifølge Håkon Skard gjenkjennelig.

– Dessverre.

Han påpeker at det var dette som var startskuddet for at han ønsket presidentvervet i Psykologforeningen.

– Foreningen må gjøre alt i sin makt for å bedre arbeidssituasjonen i offentlige helsetjenester.

Sotkajærvis svar er at vi lever i en tid som først og fremst er preget av hurtige endringer.

– Det vil presse vår evne til tilpasning. Vi har et arbeidsliv der sentralisering, midlertidighet og løsarbeidstilstander truer den norske modellen, og der særlig yngre psykologer er sårbare.

– Den største overordnede utfordringen for all vår virksomhet er imidlertid om vi havner i situasjoner som svekker vår faglige integritet, uavhengig av arbeidsplass. Vi bør bli mer insisterende på at kompetanse og fag skal tas på alvor. Både i hvordan vi utvikler nye avtaler eller driver påvirkningsarbeid inn i det offentlige, og i hvordan vi passer på at allerede eksisterende avtaleverk blir overholdt. Arbeidet starter med studentene og er relevant helt fram til den erfarne spesialist.

Hvordan utdanningsinstitusjonene holder tritt og tilpasser utdanningen, er ifølge Sotkajærvi grunnlaget for hvordan studentene er forberedt til å møte rollen.

– Samtidig skal Psykologforeningen selvfølgelig henge med. Blant annet bør vi jobbe med å skape smidigere overganger og mindre overlapp mellom profesjonsutdanningen og spesialiseringsforløp. Der er det gode muligheter i kjølvannet av RETHOS.

Han vil også «jobbe for at kompetanse og fag blir tatt på alvor i kommunene.»

– Kommunepsykologer skal drive folkehelsearbeid, forebygge og behandle, og det skal være evidensbasert, understreker han og fortsetter:

– Utviklingen av den nye linjen for helsefremmende og forebyggende arbeid ved profesjonsstudiet er spennende her. Men vi trenger også større grad av klinikknær forskning inn i kommunene. Kun 10 prosent av forskningsfinansieringen på helseforskning blir tildelt kommunal forskning. Kommuner burde ha et like selvsagt ansvar for utdanning og helseforskning som spesialisthelsetjenesten, og forskningsfinansieringen tyder på at samarbeidet mellom utdanningsinstitusjoner og kommunen har rom for forbedring, sier Sotkajærvi.

– *Hva er de største utfordringene på kort og lang sikt, for studentene/utdanningsinstitusjonene, Skard?*

– På kort sikt er utfordringen hvordan universitetene håndterer de nye nasjonale retningslinjene opp mot de ulikheter som eksisterer i dag. På lengre sikt er utfordringen de kreftene som ønsker å endre den norske modellen med integrert kompetanse på forskning og klinikk.

TEKST

Øystein Helmikstøl, Tidsskrift for Norsk psykologforening